

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלסר באקדפ ובסולר פלאז

גליון מס' 808
פרשת דברים
ח' אב התשפ"ה
שבת חזון

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהז בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברותניות ובגשמיז

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

בפתח הגליון

ברכה"ג שלם מאיר ואלק שלם"א

אין אל מי לדבר

המרגלים שבו, והפיתו מורך בלבבות. העם נשא קולו, ובכה בכיה של חינום. משה רבינו מתערב, מנסה לפקוח עיניים, לאמץ לבבות, להביאם להתעשת: "ואומר אליכם, לא תערצון ולא תיראון מהם. ה' אלקיכם ההולך לפניכם הוא ילחם לכם, ככל אשר עשה איתכם במצרים, לעיניכם!" הרי במצרים לא נקפתם אצבע! "ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלקיכם, ההולך לפניכם באש לילה ובענן יומם?"

תמה הרבי רבי אלימלך מליזנסק זצ"ל, בספרו "נועם אלימלך": מהו שאמר: "ובדבר הזה אינכם מאמינים". ראוי היה לומר: "ומדוע אינכם מאמינים?"

נבהיר את השאלה. כלל נקוט בדינו, שבכל מקום שנאמר: "זה", הכוונה שמראים באצבע, על דבר שעומד מולנו. "זה אלי ואנוהו", מלמד שהיתה התגלות שכינה, וכל אחד הראה באצבעו. וכן לעתיד לבוא, שנאמר: "הנה אלקינו זה, קיוונו לו ויושיענו, זה ה' קיוונו לו, נגילה ונשמחה בישועתו". "זה מעשה המנורה", שהראהו הקדוש ברוך הוא באצבע, לפי שנתקשה בה. "זה יתנו", הראה לו כמין מטבע של אש. "החודש הזה לכם", הראהו לבנה בחידושה. "וכל זה איננו שווה לי", מלמד שכל גזיו של אותו רשע (המן) חקוקים לו על ליבו, שיכול היה להראות באצבע. "בעבור זה", לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך. מעתה, כמה שאלתו של ה"נועם אלימלך" וגם ניצבה: מהו "ובדבר הזה אינכם מאמינים וכו'", על מה הראה באצבע? ותשובתו: כך הוא מהלך הכתוב, כך אמר משה רבינו לעם הנבון: ממה אתם פוחדים? זיכרו את מכות מצרים, את מפלתם! וראה שדבריו אינם נשמעים. כי כדי להזכר, צריכים להפעיל את המוח. וכעת הוא מושבת. כעת - פוחדים...

"ובמדבר אשר ראית, אשר נשאך ה' אלקיך כאשר ישא איש את בנו. בכל הדרך אשר הלכתם עד בואכם אל המקום הזה" - אין אל מי לדבר. עכשיו לא נזכרים במה שהיה. עכשיו בוכים. המשיך ואמר: "ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלקיכם, ההולך לפניכם באש לילה ובענן יומם" - אל תזכרו במה שהיה, אל תפעילו את השכל. אתם עסוקים בבכיה. אבל תשארו עיניים: הרי עמוד האש מולכם! "ובדבר הזה" - אינכם מאמינים בה' אלקיכם? הנה האש היוקדת, היוכלו הנפילים להתמודד מולה? אז מה הפחד?

ואין אל מי לדבר. כי אדם מבוהל הוא אדם מאובן. נעול, סגור, אטום. מושמת על ידי הפחד, דבר לא יבקע את הקונכיה. ההגיון יתנפץ עליה, הטיעונים יושחתו לשוא.

מי שידוע זאת, ומנצל זאת במלואו, הוא האוייב. "שונא", הוא אחד משמותיו של היצר הרע. ולא סתם שונא, אלא: "השונא הגדול שיש לך בעולם".

והצרה, שהוא מכיר את כל נקודות התורפה, את כל החולשות, וחודר בעד כל הפרצות. וכך הפיל עם שלם ברישתו. שכך שינו, כשבושש משה לרדת מן ההר לפי חשבונם, בא שטן ועירבב את העולם. אמר להם: משה רבכם היכן הוא? אמרו לו: עלה למרום. אמר להם: כבר צהריים, ולא השגיחו בדבריו. הראה להם דמות מיטתו - חשכו עיניהם, ואיבדו עשתונות. ואז, לא הועילו כל טיעוניו של חורבן עמינדב. סקלו אותו. ואהרן ידע שלא יוכל לעצור. כי הם מבוהלים, מבועתים, במוחם מתערבלים "חושך ואפילה, ענן וערפל ועירבוביה!"

זה קורה לנו, לא אחת. האם יש עצה? יש, ואחת בלבד: "החכם עיניו בראשו, והכסיל בחושך הולך". ושאל החוזה מלובלין זצ"ל: הכסיל, בחושך הולך. ומה עושה החכם בחושך? והתשובה: אינו הולך! כשהמוח מעורפל בחושך ואפילה, לוקחים פסק זמן!

זו היתה עצתו של אהרן בעניין העגל: "חג לה' מחר", נתכוון לדחות השעה. זו היתה עצת משה רבינו במחלוקת קורה: "בוקר, וידוע ה' את אשר לו", נתכוון בזה איש האלקים לתת להם זמן בלילה, להתבונן. אולי יכירו כי לא טוב עושים, ויחזרו בתשובה.

זו היתה התביעה בחטא המרגלים: "תשא כל העדה ויתנו את קולם, ויבכו העם בלילה ההוא", והביאו עליהם את אסונם. מה היה עליהם לעשות? ללכת לישון... שמענו, נחשוב, ונגיב. לא לשמוע, ומיד לבכות...

סיפר רבי בועז עובדיה הי"ו: זכיתי במשך כמה שנים לעבוד בביתו של מרן הגר"ע יוסף זיע"א - עבודות חשמל, אינסטלציה וכו'.

באחד הימים כשבאתי להרכיב למרן את הכיור במטבח הבית, הוצרכתי לקדוח במקדחה בקירות המטבח ע"מ להתקין את הכיור, וכמוכן שנעשה רעש למספר דקות, ושמעתי שהרב שטרית (שלמד חברותא עם מרן) לוחש למרן שהרעש מפריע להתרכז, ועל כן אולי מרן יאמר לי להפסיק ולבוא ביום אחר. אך מרן לא הגיב והמשיך בלימודו. לאחר מספר דקות שוב פנה הרב שטרית למרן ואמר: "כבוד מרן, אולי נאמר לבועז שלא ירעיש ויבוא ביום אחר". לרב שטרית: "למה נפריע לו להתפרנס? אולי נלך אנחנו ללמוד במקום אחר?..."

ואני כשומעי זאת, צמרמורת עברה בליבי לשמוע את מרן ולהבין את זהירותו במצוות של בין אדם לחבירו.

סיפרה הרבנית יהודית יוסף תליט"א כלתו של מרן זיע"א: כידיוע לאחר פטירתו של מרן זיע"א ישובו צוות של ת"ח לערוך מחדש את שו"ת יביע אומר בתוספת הערות והגהות שהשאיר אחריו מרן בכתב ידו. לאחר עריכת הספרים בתוספת ההערות, נתברר לנו כי חסרים המון כתבי יד שהיו בביתו של מרן ונעלמו מאיתנו. הדבר גרם לנו צער רב והטריד את מנוחתו של בעלי הרב משה וצוות הת"ח. והנה בערב פסח בשעה 11:00 בבוקר מצלצל האינטרקום שהיה בפתח ביהכ"נ של מרן, ואחד השכנים בבניין מודיע לי כי שקית גדולה מונחת בפתח בית הכנסת, ומשום מה נראה לו שמונחים שם דברים חשובים. ירדתי מיד לקומת בית הכנסת ועליתי עם השקית לבית, ולתדהמתי נמצאו בתוך השקית צילום של כתבי יד רבים שנעלמו מביתו של מרן, להם צורף מכתב בכתב יד בזה הלשון: "אני אברך כולל, ונודע לי שהרב משה מאוד מצטער שאין בידו את כתבי היד של מרן זיע"א, ולכן החלטתי לצלם חלק מהם ולהעביר לכם. דעו לכם, שאין בידי כסף מספיק כדי לצלם את הכל, ולכן צילמתי מה שיכולתי". ע"כ. צמרמורת עברה בי באותו רגע, משום שלילה קודם חלמתי את מרן זיע"א מדבר עם בעלי ואומר לו: "משה, אל תדאג על הכתבי יד, הם יחזרו אליך". מיד התקשרתי להרב משה וסיפרתי לו בהתרגשות על הנס שקרה, וגם הוא נרגש ונפעם, וסיפר לי כי גם הוא ראה לילה קודם את מרן האבא בחלום שאמר לו באותו הלשון: "משה, אל תדאג על הכתבי יד, הם יחזרו". לאחר מכן עברנו על צילומי האינטרקום לבדוק מי הניח את השקית, ולתדהמתנו גם שם לא ניכר שום דמות או אדם שהגיע בשעה זו, אלא רק נראתה תזוזה של שקית שהונחה במקום. והדבר מפליא.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים

לא יהיה לך אלקים אחרים על פני (ה, י).

במדרש (דברים רבה פרשה ג) מובא: כי בשעה שחטא ישראל בחטא העגל שקד משה היאך לזכות את ישראל, ומשום כך טען לפני הקדוש ברוך הוא ואמר: אני נצטוותי ואילו הם לא נצטוו שהרי לא אמרת בסיני: "אני ה' אלקיכם" אלא אמרת: "אנכי ה' אלקיך" בלשון יחידי, וכן לא אמרת: "לא יהיה לכם אלקים אחרים" בלשון רבים, אלא אמרת: "לא יהיה לך אלקים אחרים" - לשון יחיד!

וממשיך המדרש ומספר שמשה רבינו נתחבט בצערו בכל זוויות הרקיע ואמר: מה פה סגור מדבר?... עד שבאה רוח הקודש ואמרה (משלי פרק כד): "אל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו אשיב לאיש כפעלו!"

את דברי המדרש הללו ביאר רבי יעקב קראנץ, המגיד מדובנא במשל: עשיר אחד אירס את בתו עם בחור מופלג בתורה ויראת שמים.

התנו ביניהם שני הצדדים כי העשיר יתן נדוניה הגונה לחתן בסך אלף זהובים, ואילו אבי החתן מתחייב להלביש את בנו בגדי כבוד כראוי. זמן מה לפני החתונה פגש העשיר את מחותנו ברחוב העיר ונעצר לשוחח עמו על התקדמות ההכנות.

מה אעשה? אמר המחותן - קניתי לבני חליפות בגדים, אולם מעיל נאה לא השיגה ידי לקנות...

ומה בכך? אמר העשיר - אם רוצה אתה לקנות - קנה, וגם אם לאו, ישר הדבר בעיני. מה ההבדל אם תתן או לא?... הלך המחותן לדרכו שמח וטוב לב.

בערב החתונה בא המחותן אל העשיר ובקש ממנו לפרוע את הנדוניה כמדובר. החלטת גמלה בליבי - אמר העשיר - שלא אתן את הנדוניה!

לא תתן!!! - זעק המחותן - מדוע?!

מה ההבדל אם אתן או לא?... אמר העשיר.

איך יעלה על דעתך לומר שאין הבדל אם תתן או לא? שאל המחותן בכעס. אמור נא לי - השיב העשיר בשאלה - כאשר אמרתי אני לך כן על אודות המעיל מדוע אז לא שאלת דבר?... אז שמחת? שמח נא גם עכשיו! שב המחותן אל ביתו אבל וחפוי ראש... בשביל מעיל עליון הפסיד נדוניה של אלף זהובים!...

כאשר בא הדבר לפני דיני העיר פסקו כי העשיר חייב לתת למרות הכל כי יש לחלק בין דברי המחותן העני להבטחתו של המחותן העשיר.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד - משה רבינו טען אל הקדוש ברוך הוא: לי ציווית ולא להם! על כך השיב לו הקב"ה "הניחה לי וגו' ואכלם" - אם כך, שרק לך ציווית, אז גם ההבטחה שנתתי לאבות שיהיו "לגוי גדול" אמורה רק לגביך על כן "ואעשה אותך לגוי גדול".

על טענה זו לא היה יכול משה רבינו להשיב דבר שאם כן יפסיד את טענתו הראשונה: "לי ציווית" ולא להם. עד שבאה רוח הקודש ואמרה: "אל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו אשיב לאיש כפעלו! אינה דומה הבטחת הקב"ה לדבריו של בשר ודם!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"ושפטתם צדק"

בקניות ליל תשעה באב אנחנו אומרים: "על צווארנו נרדפנו אוי, כי שנאת חינוס רדפנו, אוי מה היה לנו". היסוד הראשון שעלינו לדעת, אומר רבי אלימלך בידרמן, הוא: אנחנו סבורים שיושבים על הארץ בגלל השנאת חינוס וזבה תם הענין. לא כן הוא! עלינו לדעת כי מתחת למקום מושבנו קבור משה! מתחת לשנאת חינוס מסתתר משה! אם היינו נותנים אל לבנו את אותו הדבר הקבור - לא היינו מגיעים לידי שנאת חינוס.

מתחת לכל "שנאת חינוס" קבור "חיסרון באמונה"!

אם היתה לנו אמונה לא היינו מגיעים לידי שנאה, קינאה, מחלוקת, לשון הרע!

הגאון מוילנא מבאר את הביטוי "שנאת חינוס" שלכאורה קשה. מדוע נקראת השנאה "שנאת חינוס", הלא השנאה אינה בחינוס? החבר 'מצץ' לי את הדם' וזה נקרא "שנאת חינוס"? וכי שונא אנוכי אותו בחינוס, בלי סיבה? אומר הגאון: הקדוש ברוך הוא אומר שהשנאה היא בחינוס! הקב"ה אומר לי: "וכי סבור אתה שהוא 'מצץ' לך את הדם"? זה לא הוא! זה אני! הוא - היה רק שליח! אם הוא לא היה עושה לך את מה שעשה - הייתי שולח שליח אחר שיעשה בדיוק את אותו הדבר! כי הכל זה ממני!

אם אתה שונא אותו בגלל שאתה סובר שהוא זה שפגע בך - הדבר

מצביע על חיסרון באמונה שיש בך!

הוא אשר אמרנו: מתחת לכל "שנאת חינוס" קבור "חיסרון באמונה"!

מספרים שהיה אדם אחד שחלם חלום, שחברו פלוני, מדבר עליו לשון הרע... הוא הסתובב עם הדמיונות האלו במשך תקופה ארוכה. לימים פגש באותו פלוני ושאל אותו.

"מדוע אתה מדבר עלי סרה?"

"חלילה לי מעשות דבר שכזה", השיב לו חברו בהשתוממות. "מעולם לא דיברתי עליך לשון הרע. אין זאת אלא חלום שחלמתי".

כעבור יום הוא פוגש שוב בחברו וחוזר ושואל אותו: "מדוע אתה מדבר עלי לשון הרע?"

וחברו חוזר ומשיב את אותה התשובה: "זהו רק חלום שחלמתי".

כשארע הדבר בפעם השלישית וחברו ניסה להסביר לו כי היה זה רק חלום, עורבא פרח, אמר לו הראשון: "חלום אהין, חלום אהער, אבל למה אתה מדבר..."

בדיוק כך אנחנו "מסתובבים" בעולם! אם נשאל כל אחד ואחד מאיתנו: "אתה מאמין בה?" "בטח. בוודאי. מה בכלל השאלה?"

"אתה מאמין שהכל משמים?"

"בטח. בוודאי. הכל מוהקב"ה. הכל מלמעלה!"

דיבורים יפים... אבל אם אכן הכל מוהקב"ה, למה אתה יוצא בשצף קצף נגד שכן שלך? אם הנך מאמין באמונה שלמה שהכל מלמעלה, למה אתה עושה מחלוקת עם חבר שלך? למה כל היום הפה שלך מלא תלונות על כל מיני אנשים שעשו לך, שלקחו לך, שהזיקו לך?

"חלום שמה, חלום פה, אבל למה אתה מדבר..."

ביני לבני

הרה"ג יחיאל פליסקין שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

מה יגרום לילדינו-תלמידינו ליהנות

מהחיים פי 10? (א)

כשאדם נותן - הוא

נהיה דומה לקדוש ברוך הוא! יוצר ובורא העולם, ולא פלא שהוא נהיה אדם חי, טוב ורוחני יותר (מכתב מאליהו ח"א עמ' 32). כשאדם יוצר בעצמו - הוא נהנה מהחיים פי עשר! כמו שאמרו חז"ל רוצה אדם בקב שלו יותר מתשעה קבין של חברו (בבא מציעא לה, א).

אך אם הוא מתעצל ולא נוקף אצבע - הוא מתנוון, מתעפש, וממשיך לחפש הנאות באובססיה, מחוסר טעם בחיים. להלן מגוון סקירות מהשטח, בענין שיתוף תלמידים/ות באופן פעיל במוסדות שונים. כדאי לכולם לקרוא, כי ערך התוכן הוא הרבה מעבר לפרטים.

בתלמוד תורה

האזינו לדברי תבונה חינוכית צרופה, מידידי הרב עידו מעוז שליט"א, מחנך ותיק ומנחה הורים מטעם 'שתולים' (מודיעין עלית-בני ברק): זכני השי"ת לשמש כמלמד בכיתה ח', ואני רואה תועלת עצומה ולעתים מהפכנית שטמונה בחלוקת תפקידים.

ביום הראשון של השנה אני מגיע עם רשימת תפקידים שמכסה כמעט את מספר

התלמידים שבכיתה. מסביר להם בפרוטרוט מה דורש כל תפקיד, גודל האחריות וכו', ומציע למי שמעוניין למשך חודש. אמנם במשך הזמן חלקם עוזבים את תפקידם, אבל לאט לאט האופי האיש מושך את האדם לתפקיד שמתאים לו. התלמידים המתמידים בכך, מקבלים עידוד רב, ומעמד מיוחד בכיתה. השנה התקדמנו, וב"ה כל ענייני ניהול הכיתה (מזכירות, צילומים, נקיון, סדר, יומן, גבאים, חלוקת ואסיפת ספרים) נעשים על ידי תלמידים, עד שכמעט ואין צורך שאתערב. גם המנקה מרויח: לכיתה שלנו - הוא פשוט לא נכנס...

המטרה שלי היא לתת את ההרגשה שאנחנו לא פרטים בודדים שבמקרה נקלענו לכיתה אחת, אלא אנו יחידה אחת, שמנהלת כיתה יחד. התוצאה העיקרית מבחינתי היא האחריות הכללית שכל תלמיד נוטל על עצמו, הרבה מעבר לתפקיד הפרטני.

ברוח זו הנני משתדל לחנך, שכל תלמיד ישים לב גם לדברים שאינם קשורים אליו באופן אישי: הן בסדר מרע - להעיר/להאיר לחברים על התנהגויות לא הולמות, הן בעשה טוב - מהרמת לכלוך בכיתה, עד שימית לב ועזרה לתלמיד מתקשה. התפקידים הם רקע ליצירת האקלים הזה.

ולתוצאות: מרגישים את התוצאות! הן מבחינה קבוצתית, והן מבחינה אישית, ישנם תלמידים שהתפקיד העצים אותם עד לשינוי של ממש - אישית, חברתית ולימודית. המשך בגליון הבא א"ה